

A szegedi elítéltek számára nincsen tiltott irodalom

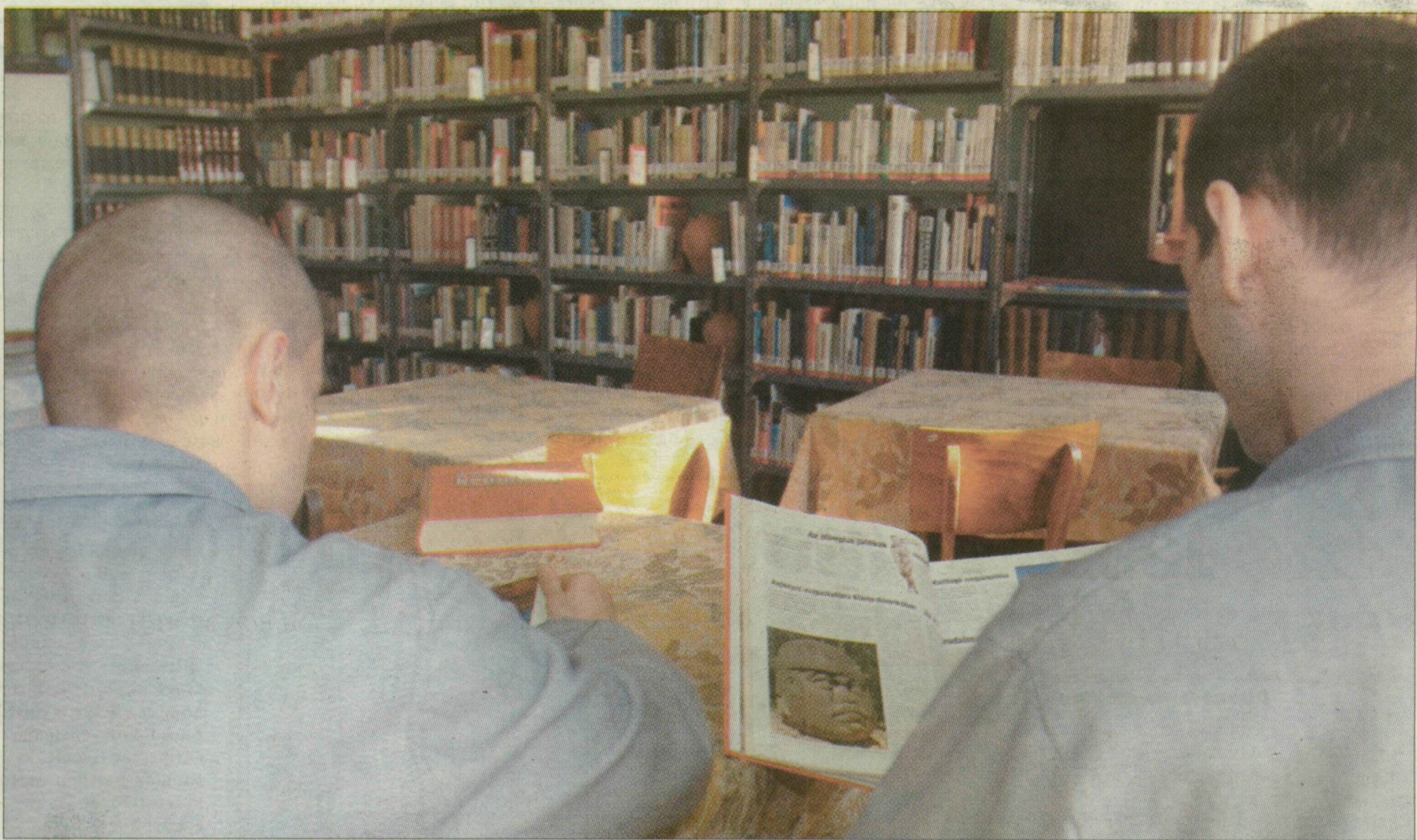
Piszkos Fred a börtönkönyvtár slágere

A szegedi Csillagban a fogva tartottak jelentős része több évtizedes büntetését tölti, így bőven akad szabad idejük. Unatkozni mégsem szoktak, ugyanis az elítéltek többsége a tévzés és gyúrás mellett rengeteget olvas. A huszonhatezer kötetes könyvtárban még a kínaiak is találnak olvasnivalót.

A Szegedi Fegyház és Börtön könyvtárának jelenleg hétszázharminc beiratkozott tagja van – túlnyomó többségük elítélt. Magát a könyvtárat is ők üzemeltetik.

A kultúrkörletbe belépve – ahol az olvasóterem és könyvtár is működik – a faliújságon az elítéltek kreatív könyvhasználatáról is meggyőződhetünk. Itt többek között egy viseltes Biblia található, aminek lapjaiból cigit sodortak a bentlávók, egy latin szótár közepén pedig téglatest alakú kivágás látható: amíg le nem bukott, egy mobiltelefont tartott benne egykori használója. Ez a gyakorlat persze korántsem általános – a fogva tartottak leginkább olvasásra használják a könyveket.

– Most éppen Platónat olvasok, és bárkozom más filozófiai művekkel is. A hittudományi főiskolára készülök – beszél a szabadlábban lévő köztársasági elítéltek között sem mindennapi olvasmányainak okáról Tamás, aki tizenkét évet töltött eddig a rácsok mögött. Kedvenc költője Tóth Árpád: a huszadik század eleji lírikus kötetét gyakran forgatja, de a könyvtár egyetlen Hamvas Béla-művét is elolvasta már vagy ötször. Mostanában a Somogyi-könyvtárból is kölcsönözhetnek, így egyszerre akár hét-nyolc kölcsönkönyv is van nála – a börtönkönyvtárból egyszerre csak öt vehető ki. Olvasni – a munkaidőn túl – szinte bármikor lehet,

Hétszázharminc beiratkozott tagja van a börtönkönyvtárnak, amelynek polcain huszonhatezer kötet sorakozik

Fotók: Karnok Csaba

A latin szótárban mobiltelefont rejtett el az egyik rab

az elítéltek ugyanis a zárkában olvasólámpát is használhatnak.

A kis asztalokkal, székekkel, könyves-

polcokkal, tévével berendezett puritán olvasóteremben egy másik elítélt, Gábor azt meséli: most Marquez Száz év magá-

nyával birkózik. Férfiasan megvallja viszont azt is: sokszor csak kalandregényre vágyik, abból a műfajból pedig a magyar Leslie L. Lawrence a kedvence. Mindketten azt mondják, ők ahhoz a kisebbséghez tartoznak, akik főként szépirodalmat olvasnak, a többség viszont megelégszik a ponyvával. Vannak a könyvtárban tankönyvek, lexikonok, szótárak, sport, művészeti tárgyú művek, középiskolai kötelező olvasmányok, lektűrök is, így mindenki talál magának megfelelőt. Mivel az elítéltek saját könyvtárat is tarthatnak, Tamás beszállt a kedvenceiből az elmúlt években: 30-40 kötete van a szekrényében, és olvas újságokat is – de csak akkor, ha valami igazán érdekesre bukkan.

Közben átmegyünk a könyvtárba, ahol padlótól mennyezetig sorakoznak a könyvek – és ahol a két elítélt szinte olyan rutinnal keresgél a több ezer kötet között, mint egy hivatalos könyvtáros. Egy kis asztalon a heti ajánlatot láthatjuk, amiben Bulgakov Mester és Margarija mellett ott van egy Philip Roth-könyv és egy Nirvana zenekarral

BÖRTÖN TOP 10

A szegedi fegyintézet lakói részt vettek a 2005-ös Nagy Könyv játékban, a börtöntéka legnépszerűbb könyvei közé akkor került lektűr és szépirodalom is. A Pillangó, a Monte Cristo grófia vagy a Bűn és bűnhődés viszont nem. A Top 10 így alakult: 1. Rejtő Jenő: Piszkos Fred, a kapitány, 2. Robert Merle: A sziget, 3. Joanne Rowling: Harry Potter, 4. Paulo Coelho: Az alkímista, 5. Dalos Sándor: Aranyecset, 6. J. D. Salinger: Zabhegyező, 7. Stephen King: Ragyogás, 8. E. M. Remarque: A Diadalív árnyékában, 9. J. R. R. Tolkien: Gyűrűk ura, 10. Joseph Heller: A 22-es csapdája.

foglalkozó is. Tamás felmarkolja Bulgakovot és elintézi a kölcsönzést. Azt mondja, olvasta ugyan, de egy ilyen jó könyvből sosem árt az ismétlés. Erre pedig van még több mint nyolc éve.

T. R.

A CSILLAG LELKE

– A Csillag lelke a könyvtár és a kultúrterem: nagyon sok problémánk lenne az elítéltekkel e nélkül. Ez okosan lefoglálja őket – vallja Csapó László, BV-dandártábornok. A Szegedi Fegyház és Börtön parancsnoka elmondta: már a Csillag megnyitásakor is volt egy ezernyolcszáz kötetes könyvtár, ez mára huszonhatezer darabosra hizott. Mivel odabent közel kétszáz gimnáziumot, szakképzést, egyetemet végeznek vagy nyelvet tanulnak, szinte mindenféle könyvet tartanak. Ráadásul tizenhat nemzet fia raboskodik itt, ezért vannak kínai, svéd, arab, román és szerb nyelvű könyvek is. Semmi sincs tiltólistán, sőt a fogva tartottak még fegyver- és szemmagazinra is előfizethetnek. Az utóbbi időben civil szervezetek és egyházak is sok könyvet hoznak az elítélteknek.

Bárhon kipakoltathatják a szállítmányt a mozgó ellenőrző csoportok

Nem kapott zöld utat az állatcsempészet

Mobil ellenőrző csoportok veszik át a magyar–román határszakaszon megszüntetett vámellenőrzés szerepét, a védett állatok, növények, s a belőlük előállított készítmények csempészei tehát továbbra sem érezhetik biztonságban magukat. A vámellenőrzés megszüntetésére Románia és Bulgária uniós csatlakozása kapcsán került sor az év elején.

– Minél nagyobb a fölvevőpiac, és minél könnyebben átjárhatók az egyes tagországok közötti határok, annál könnyebben becssempészhettek védett állatok, növényeket, illetve belőlük készített termékeket az országba illegális kereskedők, s megkísérelhetik a szállítmányt továbbítani a nyugati megrendelőknek. Óriási szerep hárul tehát az országon belüli ellenőrzésre a csempészet vissza-

szorításában – mondja lapunknak Rodics Katalin, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természetvédelmi Hivatalának főosztályvezetője. Egyébként ő a terület egyik legfőbb szakértője az országban, már nagy érdeklődéssel kiváltott könyvet is publikált e témakörben, Gyilkos üzlet címmel.

– Várhatóan nem befolyásolja a védett állatok, növények illegá-

lis kereskedelmének eredményességét a vámellenőrzés megszűnése – tudtuk meg Némedi Varga Évtől, a Vám- és Pénzügyőrség Dél-alföldi Regionális Parancsnoksága sajtóreferensétől. A mobil ellenőrzési csoportok (MECS) a vámellenőrzés megszűntével az eddigienél is kiemeltebb figyelmet szentelnek illegális állat- és növénykereskedelmének. Sok helyszínen, gyakran végeznek ellenőrzést – közúton, piacokon, rendezvényeken, állomásokon, s így tovább –, így a földértett esetek száma minden bizonnyal nem fog csökkenni.

Mennyire figyelnek oda a határtúló oldalán, az immár szintén uniós tagország Romániában az illegális állat- és növénykereskedelem megakadályozására? – Románia még nem készült föl erre kellő mértékben. De a magyar természetvédelem a védett állatokkal, növényekkel, belőlük előállított készítményekkel kapcsolatos képzésekre mindig meghívja a romániai civil természetvédelmi szervezeteket, és ők mindig képviseljük is magukat ezeken – mondja Rodics Katalin. A romániai hivatalos természetvédelemnek is följánlotta már a

GYILKOS ÜZLET

■ Azért fontos, hogy az illegális állat- és növénykereskedelem minél inkább visszaszoruljon, mert egyrészt veszélyeztetett fajok közvetlen kipusztulását is eredményezheti, másrészt a begyűjtött védett állatok, növények egyedeinek génállománya „kivonódik a forgalomból”. Így szűkül a szabadon maradt népesség génállománya, csökken a „genetikai változatlanság”, így a faj életképessége, s ez is kipusztulást eredményezhet.

magyar társszervezet a segítséget a képzésben, s nemsokára erre sor is kerül.

Egyébként nemcsak a védett állatok származási helyének természetvédelmével, az ott élők környezettudatosságával van baj, hanem a célországokéval is. Hiszen az illegális állat- és növénykereskedelmet, a belőlük készített termékek kereskedelmét a piaci igények tartják életben. Ha a fogadó országokban, melyek legtöbbször nyugat-európaiak, megszűnne az ezekre irányuló igény, ez a csempészetnek is gátat vetne.

Barnamedve-állkapocs mint csempészárú. Ezt is Nagylaknál kobozták el a vámosok

Fotó: Karnok Csaba

ŐSLÉNYÁLLKAPOC ÉS MEDVEBŐR

■ Tavaly tizenkét, tavalyelőtt tizenhárom esetben találtak a vámosok a délkeleti határállomásokon védett állatokat, melyeket csempészek illegálisan be akartak juttatni az országba – tájékoztatta lapunkat Némedi Varga Éva. Két ízben már húszmillió forint értékű szállítmányokra bukkantak – mindkét eset Nagylaknál történt –, de ötvenezer forint értékű medvebőrt éppúgy lelték elrejtve a gépjárműben, mint hatszázezer forintba kerülő tokhalkavirt, élő fenyőrigókat, citromsármányokat. Legtöbbször szárazföldi teknősöket próbálnak becssempészeni az országba, majd továbbítani nyugatra illegális kereskedők, de őselefánt alsó állkapcsa is éppúgy szerepelt már a megtalált rakományban, mint viperaszállítmány.

F. CS.